

HAC'DA KUDRET MESELESİ -1-

Ahmet Abdulgafûr Addâr

Çeviren : Mustafa DEVELİOĞLU

"ONA BİR YOL BULABİLENLERİN "GÜCÜ YETENLERİN" BEYTİ HACETMESİ, ALLAH'IN İNSANLAR ÜZERİNDE BİR HAKKIDIR." (ÂLİ İMRÂN:97."

HACC için şart olan kudret (güç yeterliliği) : Kudret, hac-ca gidebilmek için şarttır. Fakat sınırlanmamıştır. Kudret. Allah'ın himayesinde olan Mekke-i Mükerreme'ye ulaştırma-cak Mal ile, Sıhhati kapsamaktadır.

MAL : Kişinin yaşayabilmesi, kolayca bir yerden, diğer bir yere intikal edebilmesi için harcama unsurudur.

SİHHAT : Maldan önce gelen vücut sağlığı teminatıdır. Çünkü hal ve hareket, ancak onunla mümkün olabilir.

Sihhat ve maldan birini veya bir ikisini kaybeden "yokluğu ile mahrum kalan bir kısım insanların, hac yapmasına bir mâni teşkil etmez. Zira bir çok kimseler vardır ki, tam anlamıyla kud-rette sâhib olmadığı halde, Allah'ın rızasını umarak, o farîzeyi yerine getirmeye son derece gayret sarfeder. Evet bir çok hacı namzedleri, bol bol harcıyacak kadar ne mal ne de tam bir sıh-hata sahip değildirler. Buna rağmen. Allah yolunda çok eziyet-ler çekmeyi, elem ve meşakatlara katlanmayı göze almaktan da geri durmazlar.

Kudretsizlik (göç yetersizliği) meselesini ileri sürerek, bu gi-bilerin önüne geçip, onlara mâni olmaya kalkışmak, Allah'ın şe-riyatında yeri olmayan davranışlardır. Kudret meselesi, nisbî (oran) olan bir şeydir. Ne zengin, zenginliği nedeniyle bir başkası hak-kında karar verebilir. Ne de güçlü ve kuvvetli biri, diğerinin ken-di gibi olmadıği için ona bir ölçü olamaz. Kudret işi; ancak ki-şinin oraya olan aşk ve rağbetine, gönlündeki sevgi ve samimi-yetine bağlıdır. Akli keserse, gidebilir..

Bir çok hacılar vardır ki, basîd ve mütevazi yaşantı ona kâfidir. Bir kısmı da vardır ki, lüks bir yaşantı içinde olmayınca tatmin olmaz. Zira insanlar, rızık ve maîşet yönünde, bir ve eşit değildirler. Onların rızıklarının taksimatını Allah yapmıştır. Bu nedenledir ki, herkes kendi gücünün yettiği nisbette sorumlu-dur. Bu hususta Allah-u Taalâ (c.ş.) :

"...Zengin olanınız kudretince, darda bulununuz da, halince.." (1) ve : "..Hâli vakti - geniş olan nafakayı, genişliğine göre ver-sin. Rızıkı kendisine daraltılmış bulunan (fakir) de, nafakayı, Al-lah'ın ona verdiğiinden versin." (2) diye hüküm ferman buyur-muştur.

Allah-u Celle celâluhu, kudreti şart koşmuştur. Ama ona bir sınır kaydetmemiştir. Zira herkesin, kendi hâline göre gücü ve kudreti vardır. Allah'ın Rasulü ise, Kudreti : "Azık ve Binit" diye ifâde buyurmuşlardır. Ki, bu hak ve gerçektir. Fakat, ne bini-tin nev'ini ve ne de azığın cinsini belirterek sınırlamamıştır. Bunların her ikisi de nisbi şeylerdir.

Allah (c.c.) Zengine varlığından kısmayı, fakire de. gücünün üstünde harcamayı emretmemiştir. Herkes karınca, kararınca sarfetme ruhsatına sâhibtir. Mal ve beden ile ilgili olan kudreti, şahsın kendisi dururken bir başkasının onu ölçme ve takdir etme hakkına sâhib değildir. Zira Hacca gidecek şahıs, onu kendisi daha iyi bilir, ölçüyü kendisi takdir eder.

Binaenaleyh bunu, bir hükümet kararıyla, ya da bir kanunla sınırlayıp, ona bir engel teşkil etmek, sonra da Müslümanları buna uymaya mecbur tutmak, şer'an doğru değildir. Dinin ölçü-sünü, ancak Allah (c. c.) kor. Şeriat bunu bildirir. Başkaları, far-zetme salâhiyetine sahip değildir. Özellikle taabbudî olan husus-lar, aklın ve idrakin sınırlarına girmez. Bizlere ölçü, bir de Asr-ı saadet döneminde, Ashabı kiramın

ve onların harfiyyen izinden ayrılmadıkları Allah'ın Rasûlu Hz. Muhammed (s.a.) din hal ve hareketleridir...

Hz. Peygamberimiz (s.a.) ile birlikte hacceden ashabın hep-side bir ve eşit kudrete sahip değildiler. İçlerinde oldukça zengini var ve oldukça da fakirleri de vardı. Bu açık ve gerçek bir şey-dir. Zira hiç bir kimse, ne mal ve ne de beden itibariyle bir ola-maz. Yüz binlerce ashab-ı kiram Rasulullah'ın yanında böyle ol-duğu halde, onları hiç bir meneden bulunmadı. Sonra bunların içlerinde, ihtiyar, güçsüz, hasta ve zayıf olanlar da vardı. Bun-ların bulunması gayet normaldir. Eğer sıhhat şart olsaydı, onla-rın menedilmesi gerekirdi.

Binit hac için şart değildir. Her ne kadar da binit efdal-sa da... Zira Allah (c c.) : "İnsanlar için Haccı ilân et, gerek yaya, gerek her uzak yoldan gelecek arık develerin üstünde olarak sa-na gelsinler." (3) diye buyurmuştur. Eğer binit şart olsaydı, Al-lah yayaları zikretmezdi. Şu kadar var ki, hangisi daha efdaldır. Yaya mı, binit mi? Fukuhâ (İslâm hukukçuları) bunda ihtilaf et-mişlerdir.(xx)

İbn-i Abbas (r. a.) : "Gençliğimde kaçırdığım bir işe, duy-duğum pişmanlığı, hiç bir şeye o kadar duyup acımadım. O da gençliğimde bir defa olsun yaya olarak hacca gidemediğimdir. Halbuki, Ali (r.a.) nın oğlu Hasan (r.a.) yirmi beş defa yaya hac-cettiği o da, en güzel develerin yanı sıra gittiği halde..." demek-tedir. (Devamı Var)

(x) en - nedve : 14 Recep 1397

(1) Bakara Süresi : 236

(2) Talâk Süresi : 7

(e) en - Nedveh 14 Receb. 1397

(3) Kacc Süresi : 27

(xx) Bu hükümler, **Hanefi Mezhebi hâriç diğer mezheblere cöredir. (müt)**